

- Ac læsum ultricis Numen placare Dianæ,
Non hæc vera Dei fecit reverentia; fecit
Cæca superstition & vani fallacia Vatis.
Sed talis nunquam immites cecidisset ad aras
845 Hostia, vesani dirâ ambitione parentis
Jussa mori, ni causa mali damnoſa Voluptas
Sacrilego Paridem priùs inflammasset amore;
Ut jure hospitiū violato, turpis adulter,
Raptam Helenam, bellique faces in Pergama ferret.
- 850 VERUM, ne speres arte hac te posse bearī,
Quæ lœtis æternūm inhians & amara repellens,
Libera jucundo tentat præcordia sensu,
Dic mihi: num tibi res succedunt, optime Quinti;
Ex animo semper, respondentque omnia votis?
- 855 Nam, si respondent, felix sanè unus in Orbe es;
Concessoque hominum nulli te munere jactas.
Quanquam haud adscribes proprio bona tanta labori,
Aut Sophiae: neque enim terum creat illa futuros
Eventus, at ferre monet quicunque creatur;
- 860 Nec dat Fortunæ legem, sed dogmata menti.
Sin tibi difficilem vitam fors dura paravit,
Continuò jam te miserum nimis esse necesse est;
Qui lenociniis rerum ac dulcedine captus,
Mœroremque soles & quæque molesta vereri.
- 865 Namque parem ærumnis mala inexpectata ferendis
Te non invenient: fracto, luxuque fluenti
Non aderit, quæ præstet opem, constantia firma
Pectoris adversum casus quoquaque parati,
Prorsus ut impavidum feriant stantemque ruinæ.
- 870 Nec solamen erit, Superum tibi nota voluntas.

Pluribus

- Pluribus ille malis obnoxius esse videtur,
Qui mala perpetuò formidat, avensque bonorum
Non didicit curis animum durare ferendo.
Ceu tener arboribus cùm flos adolescere cœpit,
875 Quem verni humectant rores, ac sole tepenti
Mollibus in ramis pubescens educat annus:
Ah! si post Zephyri flatus aurasque salubres,
Intempestivo noctes Aquilone rigescunt,
Uritur, & foliis inimico frigore læsis,
880 Tabescit moriens, ac foedo vulnere languet.
- AT me non animi fallit quid ad ista reponas.
Pauca peto, dicis; non me tenet ardor habendi;
Non ego divitias, non vastas Regibus ædes
Invideo, nec quos miratur vulgus honores:
885 Non mihi regna velim curis mordacibus emta;
Non celebres magno mercari angore triumphos.
Sed, quæ justa sinu fundit Natura venusto,
His fruor; abstineo nullis; nec me pudet usquam
Sugere mellitos genitricis ab ubere succos,
890 Obvia cùm steterit coram; quosque ipsa benignè
Porrigit invitans, teneros decerpere fructus.
Non me gesta movent aliena, nec anxius error
Humani generis, cùm se desævit in ipsum
Omnia percipiens avidè, metuensque vicissim.
895 Desipiant alii; caput objectare periclis
Non dubitent, atque innumeros ambire labores;
Et pretiosa terant operosis tempora nugis:
Ipse meā me involvo satis virtute beatus;
Et mihi vivere amo, donec breve transeat ævum,
900 Innocuam & facilem, sine luctu & crimine vitam.

C

Sic ais: at mecum, quæ sint ea dicta, revolve;
 Si vacat. Hoc primùm: non te talem esse negabo
 Qualem te perhibes, feliciter hactenus usum
 Sorte tuâ; scopolos vitalisti, non tamen omnes:
 905 Longum fortè tibi supereft maris æquor arandum:
 Sunt & adhuc nimbi, Scyllæ sunt atque Charybdes,
 Esto; viam institeris quæ sit tutissima vitæ,
 Multa quidem effugies aliis funesta pericla;
 Sed tibi quæ impendent non declinabis, & unâ
 910 Elapsus, confestim aliâ mergere procellâ.
 Nusquam certa quies. Inviti, quot sumus, alto
 Volvimus Oceano; & cunctis suis imminet imber.

NE M P E fames auri quæ turpes urit avaros,
 Et quæ tecta solet Regales ire per aulas
 915 Ambitio, famæque sitis, per tela, per ignes
 Heroum stimulus, nullo te vulnere pungunt.
 Nobile servitium sic te, nec dives egestas
 Turbabunt: neque te miserum illâ ex parte putabo.
 Sed si, quâ frueris jam nunc, formosa juventus,
 920 Firma valetudo, tranquillæque otia vitæ,
 Et quæ sufficient genio non multa petenti,
 Protinus avellentur, uti fert alea rerum;
 Florida nam sunt hæc, & florum more labascunt;
 Si te desuetumque pati, & nil tale timentem
 925 Corripiant morbi, lites, incendia, bella;
 Aut subitò vinclis oneratum in carcere tetro
 Includet sœvi lex imperiosa Tyranni,
 Si, cui fidebas, nequam te prodet amicus;
 Sive placens uxor misero abducetur amanti;
 930 Immatura tibi rapient seu funera natos;

Si premet infontem grassata calumnia vitam;
 Morsuque invidiæ si ægrefset fama vacillans:
 Quid facies? Quid tunc nunquam luxisse juvabit?
 O Quinti! Quid aget tecum Natura? Novercam
 935 Certè, non matrem dices; frustraque vocabis
 Multa gemens. Aderunt elapsæ gaudia vitæ
 Ante oculos; memoremque animum, ceu spicula figent.
 Tumque recrudescens oppresso in pectore vulnus
 Dejicit tandem invitum, cogetque dolere.
 940 Et desiderio quis erit modus, atque pudori?
 Ab vobis equidem didici finem esse malorum,
 Spes ubi tota fugit, laqueum, tristemve cicutam:
 Pulchra Voluptatis sanè solatia raptæ,
 Praclarum auxilium, dolor additus ipse dolori!
 945 Sic miser Affyriûm Regnator Sardanapalus
 Post epulas, Venerem, levium & genus omne bonorum,
 Languentis vitæ impatiens ac fortis iniquæ,
 Struxit in urbe rogum, seque & sua tradidit igni.
 En Epicureæ dignissima meta palæstræ.
 950 Non ita, qui firmâ nixi morumque magistrâ
 Relligione super. Nam prætereuntia rerum,
 Jam quasi præterita hesternoque simillima somno,
 Despiciunt: æquo pede calcant & bona vitæ,
 Et mala, Fortunæque vices utriusque caducas.
 955 Nil breve, nil vacuum, nil quod marcescere possit
 Illos mente quatit solidâ: non aspera frangunt,
 Dulcia quos primùm non emollire valebant.
 Communi quamvis hominum jacentur in undâ
 Mortales, propriis quoque tempestatibus acti,
 960 Stant contrâ; medioque tenent vel in æquore portum,
C ij

Præfigi vitæ potioris: emuntque libentes
Immensam æternamque brevi sudore coronam,
Et scitè cupidi æternis fugientia mutant.

Nec tamen est, illos adeò ut virtutis avaræ
965 Insimules, tanquam spes esset sordida lucri,
Et quasi damnosæ fuga mercenaria culpæ.
Namque hominis natura bonum sibi semper & ultro
Prosequitur, quoque instinctu desiderat esse,
Hoc etiam esse bene. Id fateor, summamque bonorum
970 Esse Voluptatem; modò scilicet inde petatur,
Unde petenda venit; sitque inconcussa Voluptas,
Sincera & vera, & nullis obnoxia damnis.
Nam quid velle potest homo, ni vult esse beatus?
Aut quid amat, nisi quo sperat se posse bear?/
975 Hoc unum variis quærunt in moribus omnes:
Vos per delicias, & lenimenta dolorum;
In quibus, ut vento, fluviique fugacibus undis,
Ut molli pelagus quam sæpe volutat arenâ,
Ut fumo stipulis qui se flammantibus effert,
980 Nil stabile est; ubi se Veri spes conscia fundet.
Illi, aspernantes ævi quæ falce metuntur,
Quodque Deo minus est, non famam extendere pulchro
Contemtu rerum, atque oculos percurrere plebis,
Ut Cynici, cupiunt; non, ut Zenonis alumni,
985 Se torvis onerant virtutibus, unde superbi
Incedant, & se tacitâ venerentur acerrâ:
In Virtute Deum, atque Deum in mercede requirunt.

Ac velut integros fontes ducturus in hortum
Nequaquam fodies puteos in valle palustri,

990 Limus ubi, stagnansque lutum, graveolensque bitumen;
Sed potius rupem herbiferam, seu frigida collis
Viscera tentabis ferro, quâ parte latenter
Juncus, & adnascens venam signabit arundo;
Limpida tunc demum quærenti se exerit unda:
995 Sic ad sinceros tantæ mercedis amantes:
Pura venit, frustraque aliis quæsita Voluptas;
Quam violare dolor nequit, aut corrumpere luctus:
Constantisque boni tot sunt in amore sapores,
Illecebræque, tuis ut Bacchanalibus (etsi
1000 Vel centum vigeas juvenisque valensque per annos),
Illò pervenias nunquam aut accedere possis,
Nendum æquare piæ momenta brevissima vitæ.
Nam quod amant, & semper habent, & semper habebunt;
Quoque magis redamant, magis & redamantur ab illo:
1005 Nec finis metus est: neque quidquam surgit amari
Floribus ex istis, atque hoc de fonte lepôrum,
Conscius unde animus se se ipse remordeat unquam:
Verùm ut crescit amor, jus causaque crescit amandi.

Si tibi præterea non formidanda videtur

1010 Mors, hominum terror, quanto hanc animosiùs illi
Expectant? Vitæ illa tibi, postremaque rerum
Meta est: his vitæ poterunt quam sæcula nulla
Claudere, principium. Tua spes, nil funditus ut sis,
Atque omnis moriare: Fovet spes lætior illos,
1015 Mercedem meritis amplam post fata parari.
Hæc spes ipsa sibi merces, certumque salutis
Augurium, æternique boni præcepta Voluptas:
Ut videoas, vel dum in terris hoc ducitur ævum,

Naturæ donis potiora occurrere dona;
1020 Cultoresque Dei jam te magis esse beatos.

Q U I D si autem invenies quod credimus , ultima cùm te
Sustulerit tenebrisque perennibus obruerit nox ,
Nempe Deum ultorem , quem non cognoveris antè ,
Vel potius notum famâ neglexeris ? Eheu !
1025 Horresco reputans : tibi luditur alea , Quinti ,
Magna nimis. Quoquò te vertas , fit tua pejor
Conditio nostrâ. Neque enim , si fallimur , hujus
Erroris dabimus poenas : fors æqua manebit
Nos omnes ; uno simul involvemur inani :
1030 Tu , si deciperis , contrâ ; sine fine futurus
Infelix. Cur tanta igitur discribina tentas ?

I N J U C U N D A hæc sunt tamen atque obscura ; reponis :
Nec patior dictis me duci , ut gaudia certa
Quæ me circumstant , & qualiacumque satis sunt ,
1035 Posthabeam dubiis ; amensque horrore futuri
Obvia dimittam ; jussus quodcumque dierum est
Projicere , incerti spe foenoris , & mihi longam
Accelerare necem , vivusque intrare sepulchrum.
Nec sum is , cui sapient peregrinæ , quas mihi jactas ,
1040 Deliciæ ; non me pulcherrima somnia tangunt.

E t quid suademus dimittas ? Vincula , Quinti ,
Vincula ; quæ non res tibi , sed te rebus amatis
Subjungunt. Quid projicias ? Quæ tu ipse potitus
Fastidis plerumque , novis in rebus idipsum
1045 Perpetuò captans , quod te jam sæpe fecellit

Expertum , liquitque avidum , & meliora volentem .
Ceu lectum peragrat membris languentibus æger ,
In latus alternis lævum dextrumque recumbens :
Nec juvat : inde oculos tollit resupinus in altum :
1050 Nusquam inventa quies ; semper quæsita : quod illi
Primùm in deliciis fuerat , mox torquet & angit ;
Nec morbum sanat , nec fallit tædia morbi :
Sic tibi spem elusam irritat , non corrigit error .
Hydropi ut misero sitis arida postulat undam ,
1055 Et vocat unda sitim. Sic perdita defluit ætas :
Et vacuus rerum excedis , pertusaque semper
Dolia nequicquam vexas fugientibus undis .
Tormenti genus , omnis amor : si fervidus optes ,
Emoreris ; vel si tepidus , nil carpis amoeni .
1060 Quid memorem curas , ipsoque in lacte venenum ;
Quod mixtum illecebris dolet , invitusque fateri
Cogitur , ac tantâ deflet Lucretius arte ?
Curam horrescenti non est querenda Voluptas :
Ambarum genitrix , ambarum causa cupido
1065 Dulcibus illiciis captos ad tristia ducit .
Sæpe bitumineis per stagna vaporibus ignes
Accensi noctu volitant , oculosque videntum
Aliiciunt : captus maleficiâ luce viator
It quò flamma vocat , villam ratus ; inque paludem
1070 Præcipitans , altâ miser irretitur in ulvâ .

H o s igitur laqueos fugiens , quo denique damno
Justus eris , prudens , castus , fortisque , piusque ?
Tanti-ne esse hominem constat ? vel , si illa probari
Non possent , quæ certa voco , quæ somnia dicas ;

1075 Nonne bonum immensum, purum, immutabile, præsens
 Quærere pulchrius est, quàm turbida, parva, caduca
 Sætari? Certum sibi finem in rebus agendis
 Proposuisse Deum, cuius de fonte benigno
 Nil non sperare est, quàm casu semper agentem
 1080 Fortunam, & cæcas atomos hinc inde volantes,
 Atque Voluptatem fragili fundamine nixam,
 Adduxit quam hesterna dies, quam crastina tollet?

DURUM opus est, ais. At gratis bona nulla parantur:
 Nonne etiam ipsa tibi venit emta labore Voluptas?
 1085 Ignotus Deus est, inquis. Sed noscere quanti est!
 Cujus res agitur, lite hac pendente? Dei-ne;
 An tua? Si obscurum est vitam post fata futuram,
 Clarius est-ne tibi penitus nihil esse futurum?
 Si liquet, ostendas; etenim vulgata neganti
 1090 Hoc incumbit onus: si non liquet, inde timendum.
 Nil metuis; certique loco tibi stare videtur
 Quod dubium est; sequeris dulces pro luce tenebras;
 Nempe placent: placet exitium: nox te illa necabit;
 Et consanguineus leti sopor iste profecto est.
 1095 Una salus hanc mortiferam turbare quietem,
 Et malè torpentes animi compungere sensus.
 Alterutrum quin sit, non, ut confido, negabis:
 In dubiis porro, quæ pars est tutior, illam
 Recta sequi suadet Ratio. Si fama referret
 1100 Grassari sylvâ in magnâ tectisque viarum
 Flexibus, hostiles turmas agmenve latronum;
 Auderes, vel in ambiguo, tentare minaces
 Insidias, atque infami te credere sylvæ?

Rem tibi, ni fallor, priùs inclarescere velles.
 1105 Hic major metui locus est. Saltem hoc ego dictis,
 Dum caligantes discussero plenius umbras,
 Evicisse putem; quàm sit sententia fallax
 Et damnosa, Deum nostris quæ mentibus aufert;
 Quàm variis intexta dolis, quàm plena pericli:
 1110 At contrà; quàm sint solatia firma piorum,
 Quos bona nulla movent, nisi quæ infinita putentur.

